Lietas arhīva Nr. C-2241-18/4
ECLI:LV:RPPT:2018:0219.C68538017.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2018. gada 19. februārī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesnese V.Vjatere, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa.

2017.gada 7.decembrī /pers. A/ (turpmāk tekstā – prasītāja) cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk tekstā – atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas tiesneses 2017.gada 14.decembra lēmumu prasības pieteikums pieņemts un ierosināta civillieta.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 10.oktobra lēmumu par bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/ aizbildni iecelta /pers. A/. /pers. C/ ir prasītājas mazmeita.

Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus /pers. C/ uzturēšanai 114 *euro* apmērā mēnesī.

Prasība pamatota uz Civillikuma 179.pantu un Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Prasītāja norādījusi, ka nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

Atbildētājam atbilstoši Civilprocesa likuma 250.$^{2\,1}$ panta prasībām 2017.gada 15.decembrī nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapas uz deklarēto dzīvesvietu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.$^{2\,2}$ panta prasībām atbildētājam izskaidrotas procesuālās tiesības. Atbildētājs informēts, ka lietu izskatīs tiesnese V.Vjatere, izskaidrotas noraidījuma tiesības un kārtība.

Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas atbildētājs rakstveida paskaidrojumus nav sniedzis, iebildumus nav cēlis, lūgumus nav pieteicis. Atbildētājam nosūtītā tiesas korespondence saņemta atpakaļ tiesā ar norādi „beidzis glabāšanas laiks".

Atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta piektajai daļai tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu. Ievērojot, ka atbildētājam rakstiski paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2018.gada 19.februārī un par iespēju saņemt sprieduma norakstu sākot ar minēto datumu, nosūtot paziņojumu uz personas deklarēto dzīvesvietas adresi uzskatāms, līdz ar ko uzskatāms, ka tiesa par lietas izskatīšanas laiku un vietu paziņojusi likumā noteiktā kārtībā.

Tiesa ņem vērā, ka visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus (sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu).

Minētais korespondē arī ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā nostiprināto, - ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka nozīmēt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā nav lietderīga, jo, pirmkārt, tiesa bērna intereses vērtē kā primāras, otrkārt, atbildētājam jāpilda savs tiesiskais pienākums būt sasniedzamam deklarētajā dzīvesvietā un šāda atbildētāja rīcība nekādi nav samērojama ar bērna interesēm un tiesībām uz atbilstošu uzturu.

Civilprocesa likuma 250.^{18} pants nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļā „Lietas par maza apmēra prasībām" paredzētos izņēmumus.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Lūgums skatīt lietu mutvārdu procesā tiesā nav saņemts.

Noraidījums tiesnesei līdz nolēmuma pieņemšanai nav iesniegts.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju Nr. LV AC 0294466 apstiprināts, ka /pers. E/ un atbildētājs ir nepilngadīgās /pers. C/ vecāki (*lietas 9.lapa*).

Ar Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 10.oktobra lēmumu Nr. 1-6/2307 nolemts pārtraukt /pers. C/ aizgādības tiesības /pers. E/ un /pers. B/ (*lietas 11.-14.lapa)*.

Ar Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 10.oktobra lēmumu Nr.1-6/2308 nolemts nodibināt aizbildnību /pers. C/ un par bērnu aizbildni iecelt /pers. A/ (*lietas 10.lapa)*.

Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2015.gada 13.oktobra spriedumu lietā Nr.C28323815 no /pers. B/ par labu /pers. E/ piedzīti līdzekļi /pers. C/ uzturam 90 *euro* mēnesī, sākot no 2015.gada 30.jūlija līdz bērna 7 gadu vecumam, bet ne mazāk par 25 % no Ministru kabineta noteiktās

minimālās mēneša darba algas. Savukārt no bērna 7 gadu vecuma līdzekļi bērna uzturam piedzenami ne mazāk par 30 % no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai (*lietas 15.-20.lapa)*.

Civillikuma 222., 223. un 224.pantā noteikts, ka bez vecāku, kuri uz aizgādības tiesību pamata ir sava nepilngadīgā bērna dabiskie aizbildņi, aizgādības palikušam bērnam ieceļams aizbildnis. Vecāki, kuri zaudējuši aizgādības tiesības, nevar būt arī bērna aizbildņi. Ja pēc tiesas sprieduma vai kāda cita no pašu gribas neatkarīga iemesla dēļ abi vecāki zaudē aizgādības tiesības, bērnam nodibināma aizbildnība

Saskaņā ar Civillikuma 252.pantu aizbildnis atvieto saviem aizbilstamajiem vecākus. Civillikuma 261.pantā noteikts, ka, izņemot gadījumus, kas paredzēti 221. un 260.pantā, nepilngadīgajam nav rīcības spējas, tādēļ viņu visos tiesiskos darījumos pārstāv aizbildnis.

Vadoties no iepriekš minētajām tiesību normām, tiesa atzīst, ka atbildētājam kā bērna tēvam, neatkarīgi no tā, vai viņam ir vai nav atņemtas aizgādības tiesības, ir pienākums uzturēt savu bērnu. Tiesa atzīst, ka prasītājam kā aizbildnim ir tiesisks pamats celt prasību, lai aizstāvētu nepilngadīgā bērna tiesības saņemt no vecākiem uzturlīdzekļus. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka bērns šobrīd dzīvo kopā ar prasītāju, kurš veicot ikdienas aprūpi un uzraudzību, par bērnu rūpējas un viņu apgādā. Atbildētājs nenodrošina savam bērnam uzturlīdzekļus vismaz valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā. Šādos apstākļos tiesa konstatē tiesisko pamatu uzturlīdzekļu piedziņai no atbildētāja par labu prasītājam. Saskaņā ar Civillikuma 177.panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka vecāki vai citas personas, kas audzina bērnu, ir pirmām kārtām atbildīgi par to, lai viņu spēju un finansiālo iespēju robežās bērnam būtu nodrošināti viņa attīstībai nepieciešamie dzīves apstākļi.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2.panta pirmo daļu bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība, bet saskaņā ar minētā likuma 24.panta pirmo daļu vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, t.i., dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Savukārt, šī panta otra daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punkta nosacījumi, kas paredz katra vecāka pienākumu katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no dzimšanas līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai 25%, bet no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecumam - 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu minimālā mēneša darba alga līdz 2018.gada 1.janvārim bija 380,00 *euro*, no 2018.gada 1.janvāra 430,00 *euro* mēnesī, līdz ar ko minimālais ikmēneša uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz septiņu gadu vecumam līdz 2018.gada 1.janvārim bija 95,00 *euro*, bet no 2018.gada 1.janvāra - 107,50 *euro* mēnesī, savukārt minimālais ikmēneša uzturlīdzekļu apmērs bērnam no septiņu gadu vecuma līdz pilngadībai līdz 2018.gada 1.janvārim bija 114,00 *euro*, bet no 2018.gada 1.janvāra -129,00 *euro* mēnesī. Prasītāja savā prasības pieteikumā lūgusi piedzīt no atbildētāja līdzekļus /pers. C/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, tādēļ tiesa uzskata, ka nav izvērtējams pušu mantiskais stāvoklis, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savai meitai uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājai /pers. A/ uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 114,00 *euro* mēnesī no 2017.gada 7.decembra līdz 2017.gada 31.decembrim un no 2018.gada 1.janvāra 129,00 *euro* apmērā, bet ne mazāks par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.

Tiesa, saskaņā ar Civillikuma 179.pantu, atzīst, ka no atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi bērnam Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, to apmēru nosakot procentuālā attiecībā. Palielinoties, vai samazinoties valstī noteiktajai minimālai mēneša darba algai, piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs palielināms vai samazināms proporcionāli minimālās mēneša darba algas apmēram.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 20.novembra sprieduma lietā SKC-2885/2015 paustās atziņas uzturlīdzekļi bērna labā no atbildētāja piedzenami līdz bērna pilngadībai.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC -556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Ievērojot bērnu intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2017.gada 7.decembra.

Vienlaicīgi tiesa uzskata, ka pārtraucama periodisko maksājumu piedziņa par turpmāko laika periodu pēc Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2015.gada 13.oktobra sprieduma civillietā Nr.C28323815.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 1662 *euro* (114 *euro* x 1 mēnesis) + (129 *euro* x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta (a) apakšpunktu valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 *euro* – maksājama valsts nodeva šādā kārtībā – 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*. Tādējādi no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 249,30 *euro* apmērā.

Tiesa izskaidro, ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ tiesas noteikto valsts nodevu nevar nomaksāt likumā noteiktajā termiņā, tad tā saskaņā ar Civilprocesa likuma 206.panta pirmo daļu var pieteikt tiesā lūgumu pieņemt lēmumu par sprieduma izpildīšanas atlikšanu vai sadalīšanu termiņos, kā arī par tā izpildes veida un kārtības grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētāja valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,94 *euro* apmērā (*lietas 2.lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97., 204.[1] pantu, 250.[27] pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

apmierināt /pers. A/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, aizbildnes /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam no 2017.gada 7.decembra līdz 2017.gada 31.decembrim 114,00 *euro* (viens simts četrpadsmit *euro*) mēnesī, bet no 2018.gada 1.janvāra līdz bērna pilngadībai – 129,00 (viens simts divdesmit deviņi *euro*, 00 centi) *euro* mēnesī, bet ne mazāk par 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ar 2017.gada 7.decembri pārtraukt uzturlīdzekļu piedziņu no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. E/, personas kods /personas kods/, meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam, kas piedzīti ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2015.gada 13.oktobra spriedumu civillietā C28323815.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 249,30 (divi simti četrdesmit deviņi *euro* un 30 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs Valsts kase

Reģistrācijas Nr. 90000050138

Konta Nr. LV55TREL1060190911200

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis valsts nodeva civillietā Nr.C68538017.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,94 *euro* (divi *euro* un 94 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs Tiesu administrācija

Reģistrācijas Nr.90001672316

Konta Nr. LV51TREL2190458019000

Saņēmēja iestāde Valsts kase

BIC kods TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā

Nr. C68538017.

Valsts labā veiktā maksājuma apliecinošs dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā /adrese/.kabinetā.

/pers. B/, personas kods /personas kods/, sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, ja pastāv kāds no šā likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese V.Vjatere